

Toimintasuunnitelma kunta-alan energiatehokkuussopimukseen vuosille 2024–2025

päiväys: 26.09.2024

**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

Sisällys

1. Sanasto.....	3
2. Johdanto	4
3. Sopimuksen lähtökohdat	4
4. Sopimuksen kattavuus.....	5
5. Toimintasuunnitelma ja raportointi	5
6. Toimijat	5
7. Energiankulutus.....	6
8. Energiakatselmukset.....	7
9. Säästötavoite.....	7
10. Muutokset.....	7
11. Rakennuskanta	8
12. Hankinnat	10
13. Uusiutuvat energianlähteet.....	11
14. Kulutusseuranta ja energiatehokkuuden arviointi.....	11
15. Sidosryhmiin vaikuttaminen.....	12
16. Raportointi.....	13
17. Toimenpiteet	13

1. Sanasto

Energiansäästö	Energiansäästöllä tarkoitetaan nykyisen energiankulutuksenvähentämistä, tai sellaisen tulevan kulutuksen ehkäisemistä, joka aiheutuisi ilman toimenpiteitä.
ESCO	Energy Service Company. ESCO-konseptissa on kyse palveluliiketoiminnasta, jossa ulkopuolinen asiantuntijayritys toteuttaa asiakasyrityksessä energiatehokkuus- ja energiansäästötoimenpiteitä. Toimenpiteiden vaatima investointi maksetaan kokonaan tai osittain säästötoimenpiteiden myötä aikaansaataavilla kustannussäästöillä käyttö-/ energiakuluissa.
Kaukolämpö	Kaukolämmityksellä tarkoitetaan laajan, yleensä etukäteen rajoittamattoman alueen kiinteistöjen lämmitystä putkiverkon välityksellä siirrettävän veden avulla käyttäen lämmön tuottamiseen lämmitysvoimalaitoksia ja/tai lämpökeskuksia.
Lämpöyrittäjä	Lämpöyrittäjä vastaa polttoaineen hankinnasta sekä lämpökeskuksen toiminnasta halutussa laajuudessa ja saa korvauksen asiakkaalle myydyin energiamäärän mukaan.
POK	Kevyt polttoöljy
POR	Raskas polttoöljy
TEM	Työ- ja elinkeinoministeriö
Uusiutuva energialähde	Uusiutuvilla energialähteillä tarkoitetaan tässä asiakirjassa puu, peltobiomassa- ja jäteperäisiä polttoaineita, tuuli- ja aurinkoenergiaa sekä vesivoimalla tuotettua sähköä ja lämpöpumpuilla tuotettua lämpöä.
Uusiutumaton energianlähde	Uusiutumattomilla energialähteillä tarkoitetaan tässä asiakirjassa fossiilisia poltto-aineita (öljy, hiili, maakaasu) sekä turvetta (hitaasti uusiutuva polttoaine).

2. Johdanto

Ristijärven kunta liittyi vuoden 2024 alusta energiatehokkuussopimuksen piiriin. Vuoteen 2025 mennessä suoritetaan toimenpiteitä, joilla tavoitellaan sopimuksen mukaista vähintään 7,5 %:n parannusta energiatehokkuuteen. Ristijärvi liittyi kunta-alan sopimukseen, jonka osapuolia ovat

- työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)
- Energiavirasto
- Kuntaliitto (kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät)

Vuodesta 1997 lähtien olemassa olleilla energiatehokkuussopimuksilla on useita tarkoituksia. Suomessa ne on kehitetty keinoksi saavuttaa Kioton sopimuksessa asetetut kasvihuonepäästörajat. Toissijaisena vaikutuksena ne parantavat energian huoltovarmuutta edistävät fossiilisten polttoaineiden syrjäyttämistä sekä vauhdittavat niin sanottujen cleantech-ratkaisujen käyttöönottoa. Sopimukset perustuvat vapaaehtoisuuteen, ja niiden vaikuttavuutta voidaan verrata normeihin. Sopimusten kautta voidaan välttää valtion asettamia pakotteita säästötavoitteiden täyttämiseksi.

Sopimustoimintaa voi ajatella pitkäaikaisena sijoitusprosessina. Vapaaehtoisena toimintana sen harjoittaminen on korvike veroille ja määräyksille, joita muuten jouduttaisiin asettamaan energiansäästötavoitteisiin pyrittäessä.

Sopimus tähtää rakennusten ominaiskulutuksen vähentämiseen. Se tarkoittaa energiankäytön määrää jaettuna rakennusalalla tai -tilavuudella. Keinoja tehokkuuden parantamiseen ovat esimerkiksi energiatehokkuuden asettaminen hankinnan kriteeriksi, kulutusseurannan kehittämien, rakennusmääräystä paremmin rakentaminen ja toimintatapojen muuttaminen.

3. Sopimuksen lähtökohdat

Sopimuksella pyritään ensisijaisesti energiatehokkuuden parantamiseen, mutta siihen sisältyy myös uusiutuvan energian edistämiseen liittyviä toimenpiteitä. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisääminen edistävät samoja energia- ja ilmastopoliittisia tavoitteita ja edistämistoiminnassa voidaan käyttää osittain samoja keinoja. Siksi on perusteltua soveltuvin osin tarkastella kumpaakin osaluuetta yhdessä. Sopimus tukee olennaisesti myös muuta kunta-alalla tehtävää ilmastotyötä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi kunta sitoutuu, kun se on teknisesti ja taloudellisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista:

- Toiminnan organisointiin ja suunnitteluun
- Energiankäytön tehostamismahdollisuuksien selvittämiseen
- Kustannustehokkaiden energiankäytön tehostamistoimenpiteiden toteuttamiseen
- Energiatehokkuuden huomioon ottamiseen suunnittelussa ja hankinnoissa
- Henkilökunnan koulutukseen ja energiatehokkuusasioiden viestintään
- Vuosittaiseen raportointiin

Ristijärven kunta on liittynyt kunta-alan energiatehokkuussopimukseen 17.05.2024.

Sopimuskausi on 1.1.2023–31.12.2025. Liittymisestä päätti valtuusto kokouksessaan 14.12.2022

4. Sopimuksen kattavuus

Tämä sopimus koskee kaikkea Liittyjän hallinnassa olevaa energiankäyttöä siltä osin, kun siihen liittyvät energiantehokkuustoimet ovat yksiselitteisesti Liittyjän päätäntävällässä. Tämä koskee kunnan hallinnassa olevien rakennusten (myös asuinrakennusten), katu- ja ulkovalaistuksen, katuverkon ja muiden yleisten alueiden käytön ja ylläpidon sekä liikenteen ja kuljetusten energiankäyttöä. Reunaehtona on, etteivät edellä mainitut toiminnot eivät ole jonkun muun energiansäästösopimuksen piirissä. Kunnan täysin omistamat yhtiöt, mikäli eivät ole muussa sopimuksessa, kuuluvat myös tämän sopimuksen piiriin. Ostettuja palveluita säästötoiminta koskee vain hankintamenettelyjen soveltamisen kautta

Kunnan ulosvuokratut tilat kuuluvat suunnitelman piiriin, mikäli kunta maksaa energiankulutuksen ja hoitaa kulutusseurannan. Nk. kylmänä kunnalle vuokrattu tila kuuluu suunnitelmaan, jos erikseen maksetaan esim. sähköstä. Eli tila, jonka kunta on vuokrannut ja maksaa siitä energiakulut itse, kuuluu sopimuksen piiriin.

Energiansäästö, joka on seurausta kunnan toteuttamista toimenpiteistä, mutta ei koske kunnan omaa toimintaa, voidaan laskea kunnan hyväksi, ellei säästö kuulu muun sopimusalan piiriin. Tällöin puhutaan niin sanotun kolmannen osapuolen säästöstä, joka voi olla seurausta esimerkiksi tavanomaista vaativimmista rakennusmääräyksistä.

5. Toimintasuunnitelma ja raportointi

Vuoden 2025 alkupuolella julkaistaan verkkosivuilla toimintasuunnitelma (tämä dokumentti), jossa esitetään toimet kunnan energiankäytön tehostamiseksi. Tämä toimintasuunnitelma pidetään ajan tasalla. Joka vuosi toteutetaan vähintään yksi energiatehokkuustoimenpide. Kunta raportoi vuosittain energiankulutuksesta tilinpäätöksen yhteydessä. Kulurakenteessa tapahtuneet muutokset ja kulutuslukemat ilmoitetaan.

Raportointi kohdistetaan ensisijaisesti:

- toimenpiteiden ja asetettujen tavoitteiden toteutuminen Motiva Oy:lle,
- energiankulutustiedot Kuntaliitolle,
- energiankulutustiedot ja toteutuneet säästöt esitetään kunnan toimielimelle.

Tulevaisuudessa energiatehokkuussopimuksen mukaisesti ei lämmönkulutuksia korjata lämmitystarveluvulla (muunneta eri vuosien lämmönkulutuksen vertailukelpoiseksi), vaan ne kuvaavat toteutunutta todellista energiankulutusta.

Tämä toimintasuunnitelma hyväksyttiin teknisessä toimessa 27.09.2024.

Ensimmäisen version julkaisu kunnan verkkosivuilla tapahtuu vuoden 2025 alussa.

6. Toimijat

Sopimusmenettelyn toteutuksesta vastaa teknisen johtajan kokoama työryhmä, johon on nimetty sopivat henkilöt.

Suunnitelman toteutumista seuraa kunnan tekninen toimi ja suunnitelmaa tarkistetaan kokouksissa vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sopimuksessa määritellään vastuhenkilö, jonka vastuulla on sopimuksen toimeenpano ja tehtävät organisoidaan ja resursoidaan, jotta sopimuksen toimeenpanon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista. Kyseinen henkilö on tekninen päällikkö.

Ristijärven tapauksessa sopimuksen yhdyshenkilö on sama kuin vastuhenkilö. Tämän johdosta hän on yhteydessä sopimusosapuoliin ja Motivaan.

Vastuhenkilö voi osoittaa tehtäviä kunnan sisäisillä tehtävänjaoilla.

Taulukko 1.

Toimijat Toimija	Tehtävät
Tekninen toimi	Suunnittelu
Tekninen päällikkö	Koordinointi
Kunnanhallitus	Seulonta
Kunnanvaltuusto	Hyväksyntä

7. Energiankulutus

Kunnan liittyessä sopimukseen raportoitiin vuoden 2022 energiankulutus.

Kunnan palvelurakennusten energiankäyttö

Lämpö	1653,41	MWh
Sähkö	587	MWh
Polttoaineet	3,6	MWh (359 litraa PÖ)
Yhteensä	2244,31	MWh
Rakennustilavuus	39798	m ³
Pinta-ala	10389	m ²

Kunnan asuinrakennusten energiankäyttö

Lämpö	554,97	MWh
Sähkö	28,6	MWh
Polttoaineet	213	MWh (21289 litraa (PÖ))
Yhteensä	796,57	MWh
Rakennustilavuus	12262	m ³
Pinta-ala	4326	m ³

Kunnan muu energiankäyttö

Sähkö	98,49	MWh
Yhteensä	98,49	MWh

Kunnan muu energiankäyttö sisältää katu- ja muun ulkovalaistuksen

8. Energiakatselmukset

Toiminnallisena tavoitteena on sitoutuminen energiakatselmusten suunnitelmalliseen toteuttamiseen rakennusten ja muun toiminnan taloudellisesti kannattavien energiansäästämahdollisuuksien selvittämiseksi.

Katselmusmalleina käytetään kullekin kiinteistötyypille sopivaa niin sanottua Motivan malleja, tai harkinnanvaraisesti muita vastaavia. Niiden soveltuvuuden arvioinnissa otetaan huomioon, että tärkeimmät energiavirrat keskinäisine suhteineen, energiakustannusten muodostuminen ja toimilaitteiden suunnitellun mukainen toimivuus selvitetään mittauksin ja laskelmin. Kannattavat säästämahdollisuudet on esitettävä selkeästi.

9. Säästötavoite

Kunnan allekirjoittaman energiatehokkuussopimuksen tavoitteena on ollut **7,5 %** energiansäästö sopimuskaudella 2017 - 2025. Kunnan energiansäästön kokonaistavoite on kiinteä **156,5 MWh:n** energiamäärä, joka pyritään saavuttamaan vuoden 2025 loppuun mennessä.

Huom! Kunta liittynyt vuonna **2024!**

Energiansäästöllä tarkoitetaan säästötoimilla saavutettua ja energiayksiköissä ilmaistua vaikutusta. Energiansäästökseen luetaan lisäksi myös ns. laskennallista säästöä, jolla tarkoitetaan sen tulevan kulutuksen estämistä tai alentamista, joka muutoin aiheutuisi ilman toimenpiteitä.

Tavoite on kiinteä energiamäärä, jonka saavuttaminen tulee osoittaa. Loppukulutus voi teoriassa olla vuonna 2025 yhtä suuri tai suurempi kuin vertailuarvo.

Säästöt voivat muodostua toimista, joilla nykyistä kulutusta vähennetään tai toimista, joiden seurauksena tuleva kulutus on alhaisempi verrattuna tilanteeseen ilman toimia. Jälkimmäisessä tilanteessa on kysymys laskennallisista säästöistä, joita voidaan saavuttaa esimerkiksi valitsemalla tavanomaista tasoa energiatehokkaampia laitteita. Energiankäytön tehostamisella tarkoitetaan siis säästötoimilla saavutettua ja energiayksikköinä ilmaistua vaikutusta.

10. Muutokset

Energiamuodon tai polttoaineen vaihtoa ei pääsääntöisesti tarkastella energiansäästötoimena, erityisesti silloin kun energian loppukäytön määrä ei muutu. Esimerkiksi öljylämmityksestä kaukolämpöön siirtyminen tarkoittaa tätä. Energiansäästötoimeksi hyväksymisen edellytyksenä on pääsääntöisesti energian loppukulutuksen väheneminen, eikä esimerkiksi kilpailutuksella saavutettu kustannussäästö

Poikkeuksena on siirtyminen kokonaan tai osittain uusiutuviin energialähteisiin (esim. tuulivoima, aurinkopaneeli, hake omasta metsästä), joka vähentää ostoenergian hankintaa. Näissä tapauksissa energiamuodon muutos hyväksytään energiansäästötoimeksi ja vähentynyt ostoenergiatarve energiansäästöksi. Myös maa- tai ilmalämpöpumpun hankinta sähkölämmityskohteessa hyväksytään säästötoimenpiteeksi, jolloin sähkökulutuksen väheneminen hyväksytään energiansäästöksi.

Lisäksi uutena poikkeuksena aiempaan ohjeistukseen verrattuna öljylämmityksestä lämpöpumppuun siirtyminen hyväksytään säästötoimenpiteeksi. että konvergoitavassa rakennuksessa energiankäyttöön olennaisesti vaikuttavat tekijät (esimerkiksi käyttöaste, peruskorjaus) eivät muutu.

Peruskorjaus voidaan laskea säästötoimeksi, mikäli se kohdistuu lämmitysjärjestelmään tai keskeisesti energiankulutukseen vaikuttavaan tekniseen järjestelmään (ilmanvaihto, valaistus) tai rakennusosaan. Jos sen seurauksena saavutetaan vähennys energiankulutuksessa, voidaan tämä vähenemä laskea energiansäästöksi. Energiansäästötoimeksi voidaan hyväksyä energiatehokkuudeltaan tavanomaista parempien laitteiden ja järjestelmien valinta.

Mahdolliset muutokset rakennuskannassa otetaan huomioon siten, että esimerkiksi myydyt tai peruskorjatut kohteet poistetaan seurannasta myös takautuvasti.

Esimerkiksi koulun iltakäytön lopettaminen tai päiväkodin sulkeminen ovat toiminnan supistamista. Kaikkea energiakäytön vähenemistä ei siis voi laskea saavutetuksi energiansäästöksi.

Säästötoimenpiteeksi voidaan kuitenkin tulkita se, että tyhjillään ja tulevaisuudessa ilman käyttömahdollisuutta olevia rakennus puretaan. Tällöin säästövaikutus määritetään lähtien siitä, että kohdetta ei enää pidetä lämmitettynä.

11. Rakennuskanta

Kunnan palvelu- ja asuinrakennukset koostuvat taulukon kiinteistöistä.

Käyttöpaikan nimi/osoite	Kohde	Bruttoala brm ²	Tilavuus m ³
1. Asuinrakennukset		4326	12262
1.1 Kerrostalot (väh. 3 huoneistoa)			
Aholantie 30	Aholantie 30 kerrostalo	1063	2592
Kunnan vuokra-asunnot 12 kpl		1063	2592
1.2 Pientalot (rivitalot ja omakotitalot)			
Vuokratalot Oy			
Pappilantie 12	VT1 rivitalo	484	1400
Asunnot 13 kpl			
Pappilantie 13	VT3 rivitalo	364	1055
Asunnot 13 kpl			
Kirkkotie 9	VT4 paritalo	297	830
Asunnot 2 kpl			
Kunnaksenkuja 1	Saukonkunnas rivitalo	274	810

Asunnot 4 kpl			
Kunnaksenkuja 5	Saukonpesä rivitalo	288	855
Asunnot 4 kpl			
Esalantie 3	Esalanpuisto rivitalo	189	570
Asunnot 2 kpl			
Esalantie 3	Esalanpuisto rivitalo	206	620
Asunnot 3 kpl			
Pohjolantie 7	Kalliopelto 7 A rivitalo	383	1340
Asunnot 5 kpl			
Koivukuja 1	Koivukuja 1 paritalo	160	450
Koivukuja 3	Koivukuja 3 paritalo	140	390
Pajatie 14	Pajatie 14 paritalo	159	450
Pajatie 16	Pajatie 16 paritalo	160	450
Pajatie 18	Pajatie 18 paritalo	159	450
		3263	9670

2. Toimisto- ja hallintorakennukset		1411	4679
Aholantie 14	Unikko	188	564
Aholantie 19	Vanha kunnantalo	155	465
Aholantie 23	Kirjasto	344	1350
Aholantie 25	Kunnantalo	724	2300
		1411	4679

3. Kokoontumisrakennukset		5129	16797
3.1 Museo- ja näyttelyrakennukset			
Kirkkotie 3	Katvela	452	1580
Kirkkotie 7	Uutela	970	2910
		1422	4490

3.2 Seura-, kerho- yms. rakennukset			
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara kuuluttamo	131	370
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara voiteturakennus	174	522
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara suksivuokraamo	173	656
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara vanha konehalli	48	160
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara alahissivaunu	6	15
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara ylähissikoppi	6	16
Saukkovaarantie 11	Saukkovaara alahissikoppi	16	42
		554	1781

3.3 Uimahallit			
Koulutie 4	Virtaala	946	6315
		946	6315

3.4 Muut			
Koulutie 7	Willa Wanha	537	1611
Verkkotie 11	Pyyntalo	265	1500
Aholantie 16	Ambulanssihalli	180	620
Verkkotie 4	Paloasema	160	480
Teollisuustie 1	Vade Oy vuokralla	1065	
Teollisuustie	JTM vuokralla		
		2207	4211

4. Opetusrakennukset		2913	14020
4.1 Peruskoulu-, lukio- yms. rakennukset			
Aholantie 28	Keskuskoulu	2913	14020
6. Varastorakennukset (lämmitetyt)		95	265
Pajatie 32	Pikku Valola	75	225
Viitostie 61	Risteli siltasuo tukikohta	20	40
		95	265
9. Muut kylmillään olevat kiinteistöt		850	4035
Koivukuja 5	Koivukujan roskakatos	27	90
Pohjolantie 7	Pohjolantien roskakatos	28	70
Viitostie 61	Siltasuo peltihalli	229	1285
Viitostie 61 b	Siltasuo halkovarasto	72	216
Pajatie 32	Pikku Valola, varasto	81	354
Viitostie 61	Siltasuo varasto		120
Asemankuja 6	Vanha optipointin rakennus	88	265
Urheilutie 41	Pappilanrannan huoltorakennus		115
Kirkkotie 5	Katvela/Uutela varastorakennus		495
Kirkkotie 5	Katvela/Uutela keittiörakennus	17	39
Lummelammintie	Rötylän kota		60
Saukkoavaarantie	Maisemakota		50
Pappilantie 12	Kunnallistekniikka	9	22
Pappilantie 13	Varastorakennus	68	170
Tuulentie 5 b	Tuulen tupa	27	78
Tuulentie 5 b	Tuulentuvan halkovarasto	12	30
Hiisijärventie	Hiekkojen huoltorakennus		
Hiisijärventie	Hiekkojen uimakoppi		
Hiisijärventie	Hiekkojen wc		
Hiisijärventie	Hiekkojen grillikatos		
Pihlajanvaarantie 25	Nahoittamorakennus (sähköliittymä)	192	576
Urheilutie	Urheilukentän välinevarasto		
Verkkotie 1	Vanha lämpövoimala		
Verkkotie 1	Hakesiilo		
Kauriinkuja	Putkosjärven verkkovaja		
		850	4035

12. Hankinnat

Energiatehokkaaseen hankintaan kuuluu seuraavat askeleet.

- Arvioidaan tarvitaanko hankintaa lainkaan, ja jos tarvitaan, missä laajuudessa: Hankittavat koneet, laitteet ja rakennukset mitoitetaan tarkoituksenmukaisesti ja tarvelähtöisesti. Asennusten, käytön,

huollon ja ylläpidon tulee olla tarkoituksenmukaista ja edistää energiatehokkuutta.

Energiatehokkuuden edistämiseksi otetaan aina huomioon turvallisuus ja terveys, eikä valintoja tehdä sisäilmaolosuhteita, tai muuta terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavaa asiaa vaarantaen.

- Valinnassa kiinnitetään huomiota koko elinkaaren aikaiseen energiankulutukseen ja kustannuksiin. Valinnat vaikuttavat merkittävästi useiden tuotteiden ja palveluiden elinaikanaan käyttämän energian ja tuottamiensa kasvihuonekaasujen määriin. Toisaalta energiatehokas hankinta on myös kustannustehokas, kun tarkastellaan elinkaaren aikaisia kustannuksia. Siksi hankintoja tehdessä tarkastellaan tuotteen tai palvelun elinkaaren aikaisia kokonaiskustannuksia ja energiankäyttöä. Hankinnan kohteen energiatehokkuuden määrittely ja arviointi vaativat erityistä osaamista sekä toimialasta että hankintalain asettamista vaatimuksista.

Hankinnoissa otetaan energiatehokkuus huomioon yhtenä kriteerinä kaikissa laite-, järjestelmä- ja hankintakokonaisuuksissa. Julkisten hankintojen energiatehokkuusohjeet sisällytetään osaksi kunnan hankintaohjeistusta ja hankintahenkilöstöä opastetaan niiden käyttöön.

Hankinta tehdään kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteella. Hankintalain mukaan voivat vertailuperusteita hinnan lisäksi olla esimerkiksi laatu, tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, ympäristöystävällisyys, käyttökustannukset, kustannustehokkuus, myynnin ja palvelun tekninen tuki, huoltopalvelut, toimitus- ja toteutusaika sekä elinkaarikustannukset. Energiatehokkuudeltaan parhaita vaihtoehtoja saa käyttämällä elinkaarikustannuksia osana vertailuperusteita, eikä halvinta investointihintaa käytetä ensisijaisena perusteena.

Yhtenä toimenpiteenä luodaan järjestelmä siitä, miten hankinnoilla saavutetut säästöt raportoidaan ja kuka vastaa raportoinnista.

Motivan Hankintapalvelua käytetään täydentävänä oppaana tehokkaan investoinnin suunnittelussa.

13. Uusiutuvat energianlähteet

Kunnassa tarkastellaan mahdollisuuksia hyödyntää aurinkoenergiaa ja muita uusiutuvia energiamuotoja.

14. Kulutusseuranta ja energiatehokkuuden arviointi

Kunta hyödyntää kulutusseurantatietoja suunnitelmallisesti energiatehokkuuden hyvän tason ylläpitämiseksi ja tarpeettoman energiankulutuksen välttämiseksi.

Tunnuslukuja otetaan säännöllisen seurannan kohteeksi, joiden perusteella voidaan arvioida niitä energiankäytön tehokkuuden muutoksia, jotka ovat seurausta kunnan muiden toimintojen tehostamisesta.

Tekninen osasto voi määrittää minimivaatimuksia, jotka palvelun tuottajan on täytettävä.

Ruokahuollossa selvitetään suurempien erien käyttöönoton mahdollisuus.

Kunta osallistuu alueelliseen KETS-foorumin toimintaan.

Välitetään tietoa alueellisen energianeuvonnan palveluista.

15. Sidosryhmiin vaikuttaminen

Esimerkiksi jätteiden lajittelu ja materiaalien kierrätys kuuluvat päivähoidon arkeen. Tavoitteena on, että lapselle kehittyy myönteinen asennoituminen ympäristöönsä sekä erilaisia ihmisiä ja kulttuureja kohtaan. Tavoitteena on, että ympäristökasvatus nivoutuu kaikkiin sisältöalueisiin varhaiskasvatuksesta alkaen.

Perusopetuksen tavoitteena on kasvattaa ympäristötietoisia, kestäväan elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia. Koulun opettaa tulevaisuusajattelua ja tulevaisuuden rakentamista ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille.

Keskusteluja näkökulmien huomioimisesta energiakestävyydestä!

Oppilas oppii

- ymmärtämään ympäristönsuojelun välttämättömyyden ja ihmisen hyvinvoinnin edellytykset ja niiden välisen yhteyden
- havaitsemaan ympäristössä ja ihmisten hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia sekä toimimaan elinympäristön hyväksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi
- arvioimaan oman kulutuksensa ja arkikäytäntöjensä vaikutuksia ja omaksumaan kestävän kehityksen edellyttämiä toimintatapoja
- edistämään hyvinvointia omassa yhteisössä sekä ymmärtämään hyvinvoinnin uhkia ja mahdollisuuksia globaalilla tasolla
- ymmärtämään, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa tulevaisuuttaan että yhteistä tulevaisuuttamme, ja toimimaan rakentavasti kestäväan tulevaisuuden puolesta.

Keskeiset sisällöt

- ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys omassa koulussa ja elinympäristössä
- yksilön ja yhteisön vastuu elinympäristön tilasta ja ihmisten hyvinvoinnista
- ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa
- ekotehokkuus tuotannossa ja yhteiskunnassa sekä arjen toimintavoissa, tuotteen elinkaari
- oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen, kuluttajan vaikuttamiskeinot
- toivottava tulevaisuus ja sen edellyttämät valinnat ja toiminta.

Kunnan palveluksessa olevilla henkilöillä tulee olla omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön ja energiansäästöön. Tiedotuksen kautta kunta osoittaa toimivansa esimerkillisesti energiansäästöä ja energiatehokkuutta koskevissa asioissa. Toimista tiedotetaan aktiivisesti sekä kunnan verkkosivuilla että ulkopuolisille toimijoille kuten lähialueen lehdille.

Kaavoitusratkaisuihin arvioidaan alueiden rakennusten energiaratkaisut sekä tuetaan energiatehokkaita ratkaisuja. Tontteja kaavoittaessa otetaan huomioon mahdollisuus passiivisen aurinkoenergian hyödyntämiseen rakennusten sijoittelussa ja suuntaamisessa.

Rakennuslupien ja tontin oston yhteydessä kunta tarjoaa asiakkaille tietoa uusiutuvista energiavaihtoehtoista, passiivisen energian hyödyntämismahdollisuuksista, matalaenergiarakentamisesta sekä energiatodistuksista.

Kaukolämpöverkon alueella kaukolämmitykseen liittyminen asetetaan joko pakolliseksi tai siitä tehdään kilpailukykyinen vaihtoehto.

Selvitetään mahdollisuutta saada kunnan nettisivuille palautekanava, jossa Hinku/Kets-ryhmä tiedottaa meneillään olevista hankkeista ja kuntalaiset voivat antaa palautetta energiaan liittyvistä asioista.

Kotitalousvähennystä on mahdollista hyödyntää, kun hankitaan energiatehokkaampia ratkaisuja. Kotitalousvähennyksen ehdot tulevat muuttumaan 2025 vuoden alusta.

16. Raportointi

Raportoidaan huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä, energiansäästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä muista toimenpiteistä energiatehokkuussopimustoiminnan seurantajärjestelmään. Ensimmäinen vuosiraportointi tapahtuu vuonna 2025 ja viimeinen vuonna 2026.

17. Toimenpiteet

Toimenpide 1. LED-valot	Katuvalojen vaihto
Tavoite	Elohopea- ja suurpainenatriumlamput pois
Lähtökohta	Suurin osa on jo vaihdettu ledeiksi!
Vastuutaho	Tekninen
Seuranta	Tekninen
Aikataulu	
Ostettavat palvelut	
Säästyvä energia	xxx kWh / a
Hyödyt	xxx €/a

Toimenpide 2. Kunnantalolle, kirjastoon ja koululle led-valaisimet	Lamput vaihdetaan
Tavoite	Sähköenergian käytön vähentäminen
Lähtökohta	Loisteputki- ja halogeenivalaisimet tuhlaavat
Kuvaus	Valtaosa rakennuksen valaisimista vaihdetaan
Vastuutaho	Tekninen
Seuranta	Tekninen
Aikataulu	
Ostettavat palvelut	
Säästyvä energia	xxx kWh / a (toimittajalta arvio)
Hyödyt	xxx €/a

Toimenpide 3. Katvelan öljylämmityksestä luopuminen	vesi-ilmalämpöpumppu / ilmalämpöpumppu
Tavoite	kulutuksen pienentäminen
Lähtökohta	Avustus saatavissa vielä v. 2025
Vastuutaho	Tekninen
Seuranta	Tekninen
Aikataulu	v. 2025 aikana
Ostettavat palvelut	
Säästyvä energia	xxx kWh / a (toimittajalta arvio)
Hyödyt	xxx €/a

Toimenpide 4. Uutelaan ilmalämpöpumput jos teknisesti mahdollista	Selvitystyö käynnissä
Tavoite	Sähkön säästäminen
Lähtökohta	Sähkölämmitys kallista
Vastuutaho	Tekninen
Seuranta	Tekninen
Aikataulu	
Ostettavat palvelut	
Säästyvä energia	xxx kWh / a (toimittajalta arvio)
Hyödyt	xxx €/a

Toimenpide 5. Selvitetään aurinkopaneeleiden hankkimista kunnalle	Työ käynnissä
Tavoite	Sähköä omaan tarpeeseen
Lähtökohta	Kustannussäästö ja kunnan imago
Vastuutaho	Tekninen
Seuranta	Tekninen

Aikataulu	Vuoden 2024 aikana (rahat varattu)
Ostettavat palvelut	
Säästyvä energia	xxx kWh / a (toimittajalta arvio)
Hyödyt	xxx €/a

Lisäksi tekninen toimi lisäsi toimenpiteiksi:

- pyritään lisäämään pienhankintaohjeeseen (KH21.5.2018) tai hallintosääntöön § 65 Hankinnat maininta energiatehokkuuden huomioimisesta hankinnoissa
- kunta osallistuu Motivan Energiansäästöviikkoon 7.-13.10.2024 ja viestii viikon aikana sosiaalisissa medioissa aiheesta
- Motivan energianeuvonnan linkki/mainos on lisätty kunnan nettisivuille